

Åbo stads utredningsplan för elbilsladdning 2024–2030

konsekvensbedömning

Bakgrund

Åbo stad strävar efter att vara kolneutral före 2029. För att genomföra denna vision stöder staden aktivt utbyggnaden av ett laddningsnät för elbilar och har tagit ett viktigt steg mot en mer hållbar framtid genom att utarbeta en omfattande utredningsplan för elbilsladdning för 2024–2030. Denna plan är en del av det mer omfattande USER-CHI-projektet som finansieras av EU:s program Horisont 2020. Utredningsplanen har tagits fram i nära samarbete med flera viktiga intressentgrupper, såsom laddningsoperatörer, arbetsgivare, professionella användare, husbolag och invånare.

Konsekvensbedömning

I bedömningen som ingår i utredningsplanen för elbilsladdning undersöks effekterna av dess genomförande ur ett ekonomiskt, ekologiskt och sociokulturellt perspektiv. Bedömningen bifogas till utredningsplanen och stöder beslutsfattandet kring planen. Med hjälp av bedömningen är det lättare att förstå hurdan inverkan planen har på stadsbornas vardag och på stadens företag samt hurdan effekt planen kan ha på minskningen av trafikutsläppen. Bedömningen har i huvudsak genomförts som en ~~kvalitativ~~ expertbedömning i form av en skrivbordsundersökning. Dessutom fastställde man kalkylmässigt utsläppseffekterna som uppskattas i planen på basis av den andel av den nuvarande trafikfördelningen som eldrivna fordon enligt målet ska ersätta senast 2030. Detta inkluderade både direkta utsläpp och livscykelutsläpp. Till utredningen hörde också en intervju med företagare i centrum och utvalda områden för att få mer förståelse för planens konsekvenser för företagen.

Konsekvenser för intressentgrupperna

Utvecklingen av laddningsinfrastrukturen som tas upp i Åbo stads utredningsplan har en direkt inverkan på stadsbornas konsumtionsbeteende och graden av acceptans för eldrivna fordon. Då det finns ett större antal laddningspunkter som är lättare att komma åt känner invånarna sig mer villiga att överväga att köpa och använda elfordon. Dessutom kan utbyggandet av infrastrukturen påverka mobilitetsvanorna och främja mer hållbara alternativ i stadstrafiken. Utvecklingen av laddningsnätet och fordonen främjar inte i sig övergången till elektromobilitet och anskaffningen av ett laddningsbart fordon påverkas av många faktorer. Viktiga rön från Åbo stads elenkät var med tanke på konsekvensbedömningen behovet av informering och handledning av både invånare och husbolag samt frågan hur anskaffningspriset för laddningsbara fordon påverkar övergångstakten. De främsta anledningarna till att man inte köper en elbil är anskaffningspriset och laddningsmöjligheterna.

Tack vare laddningsnätet som utvecklas kan företag uppnå många fördelar. Åbo stad erbjuder hjälp med att ordna laddningspunkter på arbetsplatser och uppmuntrar stora arbetsgivare att installera laddningspunkter. I såväl husbolag som företagsfastigheter är det möjligt att minska investeringarna i laddningspunkter genom att öppna laddningspunkterna också för allmänt bruk utanför de egna invånarnas eller anställdas användningstider. Ekonomi, komfort och miljövänlighet spelar en stor roll då företagen anskaffar laddningsbara fordon och utvecklingen av det allmänna laddningsnätet kommer för sin del att påskynda övergången. Den enhälliga uppfattningen är att möjligheten att ladda sitt fordon i närheten av ~~verksamhetsställen~~ ~~butiken~~ är en positiv sak som kan ha positiva ekonomiska verkningar bara man ser till att planen över placeringen av laddningspunkter innehåller ett tillräckligt antal parkeringsplatser.

Effekter på utsläppen

Syftet med konsekvensbedömningen var att bedöma hur utredningsplanen för elbilsladdning påverkar utsläppen från väg- och gatutrafiken. Bedömningen fokuserade endast på utsläppen från trafiken. De utsläpp som orsakats av byggandet av laddningspunkter beaktades inte. Avgränsningen möjliggör en rakare koppling mellan elbilsladdningen och utsläppsminskningar, men den lyfter också fram behovet av fortsatta undersökningar som täcker utsläppen under hela livscykeln. I bedömningen beaktades inte de eventuella förändringarna i utsläppen från yrkestrafiken eller från lätta fordon.

Beräkningarna utgick från det scenario som tas upp i laddningsplanen där användningen av eldrivna fordon ökar med 33 procent. Eftersom majoriteten av fordonsbeståndet för närvarande består av bensin- eller dieseldrivna personbilar (för närvarande uppgår de andra drivkrafternas andel endast till 9 procent) minskar utsläppen i allmänhet i samma utsträckning som i scenariot. Om bensin- och dieselfordonen ersätts med helt eldrivna fordon kommer utsläppen enligt det valda scenariot att minska med 34 procent före 2030 (de totala utsläppen uppgår till cirka 83,8 kt CO₂eq år 2030). Om bensin- och dieselfordonen ersätts med laddbara hybridbilar kommer utsläppen att minska med 20 procent fram till 2030 (de totala utsläppen uppgår till cirka 101,2 kt CO₂eq år 2030).

Utredningsplanen utgår från en kraftig elektrifiering av fordonsbeståndet så att det redan år 2030 finns cirka 700 000 laddningsbara bilar i Finland. Man antar att elektrifieringen framskrider i Åbo ungefär lika snabbt som på andra håll i Finland. Om förnyelsen av bilbeståndet betydligt saktas ner kan detta mål äventyras. Förnyelsen av bilbeståndet har betydligt bromsats upp under de senaste åren.

Slutsatser om bedömningen

För att uppnå Åbo stads mål för hållbar trafik krävs ett omfattande samarbete och en övergripande strategi. Både medborgare och företag måste delta i förändringen och staden måste skapa incitament för användningen av hållbara färdmedel. Dessutom behövs kontinuerlig uppföljning och bedömning av åtgärdernas effektivitet samt flexibla insatser på förändrade omständigheter och behov.

Åbo stads utredningsplan för laddningspunkter överensstämmer väl med AFIR-förordningen och det nationella programmet för distributionsinfrastruktur. Planen tar hänsyn till det allt mer ökande behovet av högeffektsladdning och utvecklingen av bilbeståndet i allmänhet. Den allmänna principen för en stegvis och öppen konkurrensutsättning ger möjlighet att bättre reagera på framtida förändringar. Planen och dess bilagor ger dessutom en god grund för en mer detaljerad planering och etappvis regional placering av laddningsstationer. De samråd som genomförts till stöd för planen hjälper att tillvarata de olika aktörernas synpunkter.

De största riskerna för genomförandet av planen hänförs sig dels till de senaste prognoserna om den fördröjda förnyelsen av bilbeståndet, dels till beredningen av konkurrensutsättningar så att Åbo stads och de marknadsbaserade laddningsoperatörernas mål uppnås samtidigt. Stegvis konkurrensutsättning gör det möjligt att förbereda sig på dessa risker.

Konsekvensbedömningen finns tillgänglig i sin helhet (på finska) + länk